

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/14601. számú

TÖRVÉNYJAVASLAT

**az agrárgazdaság fejlesztéséről szóló
1997. évi CXIV. törvény módosításáról**

Előadó:

**Dr. Németh Imre
földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter**

Budapest, 2005. február

2005. évi ... törvény

az agrárgazdaság fejlesztéséről szóló 1997. évi CXIV. törvény módosításáról

1. §

Az agrárgazdaság fejlesztéséről szóló 1997. évi CXIV. törvény (a továbbiakban: törvény) preambuluma helyébe a következő szöveg lép:

„Az Országgyűlés annak érdekében, hogy a magyar agrárgazdaság hosszú távra szóló, környezeti szempontból fenntartható és széles körű közmegegyezésen alapuló fejlődését elősegítse; megteremtse az agrárfejlesztés kiszámítható és konjunkturális okokból meg nem kérdőjelezhető tartós kereteit; kijelölje a gazdasági és társadalmi célokat, meghatározza ezek alapvető fejlesztési elveit és eszközeit; segítse a mezőgazdasági foglalkoztatást, és hozzájáruljon a mezőgazdasági termelők életszínvonalának javításához, jövedelemszerzési lehetőségeinek a társadalmi átlaghoz való közelítéséhez, erősítse a vidék lakosság-megtartó-képességét; elősegítse az Európai Unió keretei között a versenyképes gazdálkodást, a szükséges szerkezetváltást, az agrár-környezetgazdálkodás szélesebb körű bevezetését, valamint az ehhez szükséges adatbázis és intézményrendszer működtetését, továbbá figyelemmel arra, hogy a kedvező természetföldrajzi adottságok, a kialakult termelési feltételek és eredmények alapján a mezőgazdaság, a mezőgazdasági termékek feldolgozása, az erdő-, hal- és vadgazdálkodás, a halászat (a továbbiakban együtt: agrárgazdaság) továbbra is fejlesztendő nemzetgazdasági ágazat, valamint arra, hogy a nemzetgazdaság fejlődése, folyamatos modernizálása az agroökológiai adottságokon alapuló, környezettudatos gazdálkodás mellett lehetséges, a következő törvényt alkotja:”

2. §

A törvény 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § (1) A központi költségvetés évenkénti elfogadása során az Országgyűlés biztosítja, hogy a 2005. évi költségvetési törvény szerinti támogatási összeghez képest az agrárgazdaság nemzeti hatáskörben nyújtható támogatása – beleértve az Európai Unió által biztosított közvetlen termelői támogatás nemzeti kiegészítését is – (a továbbiakban: nemzeti agrártámogatás) reálértéke a támogatások kiegyenlítődésének időpontjáig megőrzésre kerül.

(2) A Kormány az agrártámogatások részletes feltételeinek kidolgozásánál érvényesíti az Európai Unió erre vonatkozó alapelveit és rendelkezéseit, az agrártámogatási rendszer működtetése során gondoskodik az (1) bekezdésben foglaltak érvényesüléséről.”

3. §

A törvény 2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. § A Kormány kialakítja és az Országgyűlés elé terjeszti a középtávú agrár- és vidékfejlesztési stratégiát, valamint a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter útján jelentésben évente beszámol az Országgyűlésnek az agrárgazdaság helyzetéről, a mezőgazdasági termelők jövedelemviszonyairól, a főbb agrárpolitikai célok megvalósulásáról, a tett intézkedésekről, az 1. § (1) bekezdése szerint biztosított költségvetési támogatás felhasználásáról, a 3. § teljesítéséről, továbbá az Európai Unióval történt elszámolásról. A jelentést a miniszter a tárgyévet követő év október 15-ig terjeszti az Országgyűlés elé. A 9. § (1) bekezdése szerinti Agrárgazdasági Tanács jelentéssel kapcsolatos állásfoglalását a tanács elnöke a jelentés beterjesztésével egyidejűleg hozza nyilvánosságra.”

4. §

A törvény 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § Az agrárgazdaságban az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának fő célkitűzéseivel összhangban a következő célok érvényesülnek:

a) a termelés versenyképességének javítása, a mezőgazdasági termelés és a piaci szabályok feltételeinek olyan alakítása, amelynek eredményeként megfelelő mennyiségben és minőségben legyen kielégíthető a lakosság élelmiszerszükséglete, a környezetkímélő gazdálkodás és az élelmiszerbiztonság szakmai szabályai szerint;

b) a nemzetgazdaság más ágazataihoz viszonyított esélyegyenlőség megteremtése, továbbá annak elősegítése, hogy az agrártermelésből élők arányos tőke- és munkajövedelmet szerezhessenek meg;

c) a kedvező agráradottságoknak – a viszonylagos előnyöket kínáló természeti és a gazdasági erőforrások – a gazdaságos, külpiaci versenyképességet megőrző termelés szolgálatába állítása;

d) a foglalkoztatás b) pont szerinti ösztönzésével – a vidékfejlesztési célkitűzésekkel összhangban – történő hozzájárulás a vidék lakosságmegtartó képességének, életminőségének javításához;

e) olyan szabályozási, ösztönzési, támogatási feltételek biztosítása, amely elősegíti a termelő tevékenység, a természeti környezet megőrzéséhez fűződő összetársadalmi érdek, valamint az agrárgazdaság környezeti szempontból fenntartható fejlődése közötti összhang megteremtését, a környezetkímélő gazdálkodás és a vidékfejlesztési célok megvalósulását;

f) a gazdaság emberi erőforrásainak fejlesztése, az agrár-innováció elősegítése;

g) a mezőgazdaság fenntartható fejlődésének megalapozása a környezet- és természetvédelem szempontjainak integrálásával;

h) alternatív jövedelemforrások létrehozásának ösztönzése, elősegítése.”

5. §

A törvény 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. § (1) Az agrárgazdaság működése jogi és gazdasági feltételeinek kialakításakor a Kormány arra törekszik, hogy:

a) az agrárgazdaságot döntően a magántulajdonon alapuló változatos üzemviszonyok jellemezzék, amelyben egyenrangú szereplők az egyéni és családi gazdaságok, a termeléssel, a termelés és értékesítés szervezésével foglalkozó szövetkezetek, gazdasági társaságok;

b) az Európai Unió által nyújtott támogatások legteljesebb kihasználása érdekében az igénybevételhez szükséges társfinanszírozáshoz az 1. § (1) bekezdésében megjelölt összegben túlmenően a szükséges költségvetési források rendelkezésre álljanak;

c) a versenyképesség és a mezőgazdasági vállalkozások jövedelemszerzési képessége növeléséhez és a meglévő hátrányok ellensúlyozására az indokolt mértékben – összhangban az Európai Unió szabályozásával – fennmaradjon az agrárgazdaság nemzeti forrásból történő támogatása és az ehhez szükséges források rendelkezésre álljanak;

d) az agrárvállalkozások és a családi gazdaságok, köztük a mezőgazdasági tevékenységet élethivatásnak választó fiatal gazdák gazdaságilag erősödjenek és versenyképesé válhassanak;

e) a gazdálkodók különböző formákba történő szerveződése, integrációs együttműködése megfelelő támogatásban részesülhessen;

f) az agrárjövodelemek növekedjenek, stabilizálódjanak, álljanak arányban a lekötött tőkével és a befektetett munkával;

g) a mezőgazdasági termelést sújtó katasztrófa jellegű elemi károk enyhítésére külön törvényben meghatározott elvek szerint működő kárenyhítési rendszer épüljön ki, beleértve az e célra felhasználható források biztosításának szabályozását is;

h) a földtulajdoni és használati viszonyok szabályozása a termőföld fenntartható hasznosítását eredményezze.

(2) A Kormány szociálpolitikai megfontolásból támogatja a kisegítő foglalkoztatást és jövedelemszerzést, valamint az önellátást szolgáló magángazdálkodást.

(3) Az agrártámogatásokkal, egyéb állami szabályozási eszközökkel, valamint a piaci szabályozás külön jogszabályban megfogalmazott eszközrendszerével elő kell segíteni a mezőgazdasági- és élelmiszertermékek arányos jövedelmet biztosító termelői árszínvonalának kialakulását.

(4) A Kormány az (1)-(3) bekezdésekben foglaltak érvényesüléséről a 2. § szerinti jelentésében az Országgyűlést tájékoztatja.”

6. §

A törvény 6. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„6. § (1) A Kormánynak a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter útján működtetnie kell az agrár-szakigazgatási, valamint a vidékfejlesztés területi feladatait ellátó intézményrendszert.

(2) A gazdasági kamarák, valamint más köztestületek az e törvényben, valamint más jogszabályokban foglalt rendelkezéseknek megfelelően vesznek részt a törvény végrehajtásával összefüggő feladatok ellátásában.

(3) A Kormánynak biztosítani kell, hogy az országos szakmai érdekvékviseleti tevékenységet folytató szervezetek a szükséges közhasznú információk rendelkezésre bocsátásával láthassák el az e törvény végrehajtásából eredő feladataikat.

(4) A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter reprezentatív képviseleti elven működő érdekegyeztetési rendszert működtet.”

7. §

A törvény 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„7. § (1) Az agrárgazdaság megalapozott irányítása, valamint az Európai Unió követelményeinek teljesítése érdekében állami adatbázist kell működtetni.

(2) Ennek érdekében:

a) a Kormány az EUROSTAT előírásaihoz igazodóan teljes körű, illetve reprezentatív mezőgazdasági összeírást rendel el,

b) a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter:

ba) reprezentatív üzemgazdasági adatbázist működtet, valamint

bb) a közös agrárpolitika igényeit, a nemzeti agrárigazgatást, továbbá közhasznú, az öngazgatást és a civil szervezeteket is szolgáló, a résztvevők külön jogszabályban meghatározott munkamegosztására is támaszkodó adatbázist hoz létre és tart fenn.”

8. §

A törvény 8. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„8. § Az európai uniós forrásokból és a nemzeti költségvetésből nyújtott agrártámogatás igénybevevője jogszabályban meghatározott adatok szolgáltatására köteles.”

9. §

A törvény 9. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter – a törvény végrehajtásával összefüggő kérdésekben – véleményező és javaslattevő tevékenységet ellátó Agrárgazdasági Tanácsot működtet.”

10. §

A törvény 10. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Felhatalmazást kap:

a) a Kormány, hogy rendeletben megállapítsa az agrártámogatások igénybevételének általános feltételeit;

b) a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, hogy

ba) rendeletben megállapítsa a (2) bekezdés *a)* pontja szerinti agrártámogatások igénybevételének részletes feltételeit, az e törvény végrehajtásával összefüggő központi feladatok ellátására az általa létrehozott intézmény feladat- és hatáskörét, valamint az e törvény végrehajtásával összefüggő szakmai feltételeket;

bb) a 7. § (2) bekezdés *bb)* pontjában meghatározott adatbázis létrehozása érdekében operatív, igazgatási célú adatszolgáltatást rendeljen el.”

11. §

(1) Ez a törvény a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

(2) A törvény „földművelésügyi miniszter” szövegrészei helyébe a „földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter” szövegrész lép.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az 1997. évi CXIV. törvény módosításának alapvető indoka Magyarország 2004. május 1-i csatlakozása az Európai Unióhoz, mely szükségessé tette a csatlakozásból adódó követelményekkel történő harmonizációt.

Ennek értelmében a törvény eredeti felépítését megőrizve, az aktuális agrárpolitikai célokra, az EU-s és nemzeti források biztosítására, az előírt intézményi és statisztikai rendszerek működtetésére, az éves beszámoló készítésének és a szakmai-érdekképviselői szervekkel történő egyeztetés kötelezettségére figyelemmel készült el a módosítási javaslat. A módosítások többsége technikai jellegű, amelyet a törvény megalkotása óta bekövetkezett változások, az EU-csatlakozás miatt bekövetkező új helyzet, illetve az ezekkel összefüggő jogszabályi szerkezetmódosulás indokol.

Magyarország EU csatlakozását követően is létezik nemzeti agrárpolitika, amelynek megalapozását, főbb alapelveit és célkitűzéseit magas szintű jogszabályban indokolt rögzíteni, ezért az agrárgazdaság fejlesztéséről szóló törvény fenntartása továbbra is szükséges.

A törvénymódosítás kidolgozása figyelemmel volt a Nemzeti Agrár Kerekasztal (NAK) vonatkozó javaslataira is. A NAK által elfogadott, az Agrár- és Vidékfejlesztés Nemzeti Stratégiája című dokumentumban megfogalmazott felvetéssel (a nemzeti költségvetésből finanszírozandó agrártámogatás újraértelmezése, a nem biztosítható, katasztrófa jellegű elemi károk részbeni kompenzálását célzó, külön törvényben szabályozott pénzügyi forrás biztosítása, az Agrárgazdasági Tanács állásfoglalásának képviselőivel kapcsolatos szabályok felülvizsgálata) kiegészítésre került a törvénymódosítási javaslat.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A preambulum a hatályos törvényben megfogalmazott célokat – a megváltozott körülményekhez igazodóan – kiegészíti az Európai Unióhoz történt csatlakozás következtében, az új keretek közötti versenyképes gazdálkodás, a szerkezetváltás, az agroökológiai követelmények, valamint a környezettudatos gazdálkodás szükségességének céljaival.

A 2. §-hoz

Az agrárgazdaság támogatására szolgáló nemzeti hatáskörben nyújtható költségvetési források (beleértve az Európai Unió által biztosított közvetlen termelői támogatás nemzeti kiegészítését is) évenkénti növelésének arányára vonatkozó szövegrész az uniós tagságból adódó megváltozott körülményekhez igazodik. Konkrétan: az

agrárgazdaság fejlődése és a versenyképesség megalapozása érdekében a nemzeti költségvetési forrásból finanszírozott támogatási körben a támogatások kiegyenlítésének időpontjáig meg kell őrizni a támogatások reálértékét.

A 3. §-hoz

Az agrárgazdaság helyzetéről szóló éves Jelentés benyújtási határideje módosul. Bővül a Jelentés tartalma is, mivel az uniós tagságból fakadóan biztosítani kell az Európai Unióval történő (a támogatásokkal összefüggően a költségvetést érintő) elszámolás kötelezettségének előírását is. Az Agrárgazdasági Tanács Jelentéssel kapcsolatos állásfoglalását a tanács elnökének nyilvánosságra kell hoznia.

A 4. §-hoz

Az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának fő célkitűzéseivel összhangban lévő agrárgazdasági célok meghatározásának megfogalmazásánál a felszólító mód kifogásolt használata megszűnik. A megváltozott prioritások következtében a célok kiegészítése szükségszerű a mezőgazdaság fenntartható fejlődésének megalapozását-, a környezetkímélő gazdálkodás-, az élelmiszerbiztonság-, a vidék életminőségének javítását, valamint az alternatív jövedelemforrások létrehozásának ösztönzését, elősegítését célzó követelmények beépítésével. Az Unió alapelveivel összhangban a továbbiakban nem lehet a hazai termékek fogyasztására vonatkozó ösztönzést törvényben előírni.

Az 5. §-hoz

Az agrárgazdaság működésére irányuló kormányzati törekvések megfogalmazásánál megszűnik a felszólító mód kifogásolt használata. A Kormány törekvéseit az uniós tagságból fakadó, megváltozott agrártámogatási rendszer miatt kell kiegészíteni

- az Európai Unió által nyújtott támogatások legteljesebb kihasználása érdekében a szükséges társfinanszírozáshoz, valamint az agrárgazdaság indokolt és az Európai Unió szabályozásával összhangban lévő nemzeti forrásból történő támogatásához szükséges források biztosításának előírásával,

- a mezőgazdasági termelést sújtó katasztrófa jellegű elemi károk enyhítésére vonatkozó, külön törvényi szintű szabályozás deklarálásával.

A mezőgazdasági termelést sújtó katasztrófa jellegű károk enyhítésére külön törvényben meghatározott elvek szerint működő kárenyhítési rendszer kiépülése, illetve az e célra felhasználható források biztosításának szabályozása elkerülhetetlen, mivel a mezőgazdasági termelés – sajátosságaiból következően – fokozottan kitett a katasztrófa jellegű elemi károk bekövetkezésének.

A (3) bekezdésben az agrárrolló mozgására vonatkozóan az Európai Unióban elfogadott – az eddigiektől eltérő – metodika következtében új megfogalmazás vált szükségessé.

A 6. §-hoz

A korábbi törvényi szövegezés idejét túlta, hiszen már létrejöttek azok az intézmények, amelyek az EU csatlakozással összefüggő feladatokat ellátják. Ezen intézmények útján teljesítjük azokat a feladatokat, amelyeket az EU hazánktól, mint tagállamtól megkövetel.

A 7. §-hoz

Az agrárgazdaság megalapozott irányításához szükséges adatbázis létrehozása és működtetése a továbbiakban az Európai Unió statisztikai rendszerének (EUROSTAT) előírásaihoz is igazodik, illetve a nemzeti agrárigazgatást és egyéb szervezeteket szolgáló adatbázisoknak a továbbiakban a közös agrárpolitika információs igényeit is ki kell elégíteniük.

A 8. §-hoz

Az EU csatlakozással bővültek azok a pénzügyi források, amelyek biztosítják agrártámogatások kifizetéseit. A nemzeti költségvetés mellett ma már az európai uniós források is rendelkezésre állnak, ezért mindkettőt nevesíteni kell a törvényben.

A 9. §-hoz

Az Agrárgazdasági Tanács működtetésével kapcsolatos szabályozás, létszámának kötelező előírása kivételével változatlan. A kööttséget az eddigi működés tapasztalatai a továbbiakban nem indokolják.

A 10. §-hoz

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszternek (az uniós csatlakozás által megváltozott támogatási rendszer sajátosságaira is tekintettel) törvény általi felhatalmazást kell kapnia az eddigieken kívül, az e törvényben korábban meghatározott célok teljesítése érdekében operatív, igazgatási célú adatszolgáltatások elrendelésére. Erre azért van szükség, mert az OSAP-ból (ahol eddig jogi megalapozásuk biztosítva volt) a 2003-ban a KSH koordinációjában megkezdett revízió során kikerülnek a nem statisztikai célú adatgyűjtések.

A 11. §-hoz

E § rendelkezik a törvény hatályba léptetéséről, illetve – általános jelleggel – a minisztérium és a miniszter elnevezésének megváltozásából eredő korrekcióról is.